

ผลของการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

นางจิราภรณ์ อุดลวณิชศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-235-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019315 119365776

EFFECTS OF APPLIED THAI FOLK-PLAY GAMES
ON MATHEMATICS LEARNING ACHIEVEMENT
OF PRATHOM SUKSA ONE STUDENTS

Mrs. Chiraporn Adulwatanasiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-235-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1

โดย

นางจิราภรณ์ อุดลัดเดณี

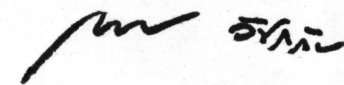
สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

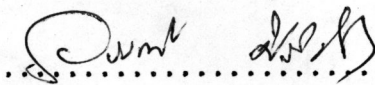
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรามัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

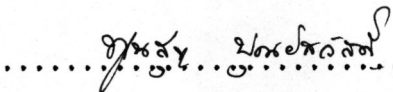
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นนุช นนย์สวัสดิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จิราภรณ์ อุดลวัฒน์ศิริ : ผลของการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (EFFECTS OF APPLIED THAI FOLK-PLAY GAMES ON MATHEMATICS LEARNING ACHIVEMENT OF PRATHOM SUKSA ONE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วรรณิ ศิริโชติ, 267 หน้า. ISBN 974-582-235-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ผลของการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการวัดความยาวและการชั่ง
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องการวัดความยาวและการชั่ง โดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์

ผู้วิจัยได้นำเกมการละเล่นพื้นบ้านไทย จำนวน 180 ชนิด มาวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสมกับพัฒนาการและการนำไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการวัดความยาวและการชั่งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่าได้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยผ่านเกณฑ์ จำนวน 71 ชนิด ผู้วิจัยได้คัดเลือกเกมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 12 ชนิด มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ตามวิธีเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C340513 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: APPLIED THAI FOLK-PLAY GAMES/ACHIEVEMENT/PRATHOM SUKSA

CHIRAPORN ADULWATANASIRI : EFFECTS OF APPLIED THAI FOLK-PLAY GAMES ON MATHEMATICS LEARNING ACHIEVEMENT OF PRATHOM SUKSA ONE STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASST.PROF.WANNEE SIRICHOTE, 267 PP.

ISBN 974-582-235-3

The purposes of this research were to study:

1. The effect of using applied Thai folk-play games in teaching length and weight measurement on mathematics learning achievement of Prathom Suksa one students.

2. Satisfaction of Prathom Suksa one students on mathematics learning in length and weight measurement by using applied Thai folk-play games.

The 71 out of 180 applied Thai folk-play games were available by using the criterion about the development and the application of length and weight measurement for Prathom Suksa one students. The 12 applied Thai folk-play games most appropriate were selected for this research.

The findings were as follows:

1. Students learned by using applied Thai folk-play games in teaching mathematics had higher learning achievement than students learned by traditional teaching mathematics at .05 level of significance.

2. Students were satisfied with learning mathematics by using applied Thai folk-play games.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา
..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา.....
2535
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์
วรวณิ ศิริโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไข
สิ่งที่บกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ประธานกรรมการ
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและ
ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำใน
การแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
อนุบาลแพร์ และผู้อำนวยการ อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส
ที่ได้ช่วยเหลือให้ความสะดวก ขณะที่ผู้วิจัยได้ไปทดลองสอนและทดลองใช้เครื่องมือเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ
คุณพ่อ คุณแม่ คุณครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาแก่
ผู้วิจัย

จิราภรณ์ อดุลวัฒน์ศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
	สมมติฐานของการวิจัย	8
	ขอบเขตของการวิจัย	9
	ข้อตกลงเบื้องต้น	10
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
	วิธีดำเนินการวิจัย	11
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	14
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	15
	1. บทนำ	16
	2. หลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา	17
	2.1 จุดประสงค์ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับ ประถมศึกษา	17
	2.2 โครงสร้างคณิตศาสตร์ประถมศึกษา	18
	2.3 หลักสูตรคณิตศาสตร์เกี่ยวกับพื้นฐานทางการวัดระดับ ประถมศึกษา	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์	21
3.1 ทฤษฎีการสอนคณิตศาสตร์	21
3.2 แนวการสอนคณิตศาสตร์จากคู่มือครูคณิตศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ	25
4. พัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา	28
5. เกมการเล่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา	29
5.1 ความหมายของเกม	30
5.2 ลักษณะของเกมที่ดี	30
5.3 หลักในการนำเกมมาใช้ประกอบการสอน	31
5.4 ประโยชน์ในการใช้เกมประกอบการสอนคณิตศาสตร์	32
5.5 ความหมายของการเล่น	33
5.6 พฤติกรรมการเล่นของเด็ก	35
5.7 พัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสติปัญญา	36
5.8 คุณค่าของการเล่น	37
5.9 เกมการเล่นที่มีผลต่อการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ	39
6. การละเล่นพื้นบ้านไทย	40
6.1 ความหมายของการละเล่นพื้นบ้านไทย	41
6.2 ความสำคัญของการละเล่นพื้นบ้านไทย	42
6.3 ประวัติและความเป็นมาของการละเล่นพื้นบ้านไทย	43
6.4 ลักษณะและประเภทของการละเล่นพื้นบ้านไทย	46
6.5 คุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านไทย	48
6.6 การศึกษาเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านไทย	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
7. เกมการละเล่นพื้นบ้านไทย	53
7.1 ความหมายของเกมการละเล่นพื้นบ้านไทย	53
7.2 หลักการคัดเลือกเกมการละเล่นพื้นบ้านไทยไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	54
7.3 การนำเกมการละเล่นพื้นบ้านไทยมาประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอนวิชาต่าง ๆ	55
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	56
9. ความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
การเลือกตัวอย่างประชากร	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก.....	107
ภาคผนวก ข.....	109
ภาคผนวก ค.....	249
ประวัติผู้วิจัย	267

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจัดนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
2	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	63
3	จำนวนและร้อยละของ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เหมาะสมตามเกณฑ์	65
4	จำนวนและร้อยละของ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่สามารถนำไปใช้ ประโยชน์เกี่ยวกับการวัดความยาวและการชั่ง	67
5	รายชื่อเกมการละเล่นพื้นบ้านไทย จำแนกตามเนื้อหา	70
6	การเปรียบเทียบเกมการละเล่นพื้นบ้านไทยก่อนการประยุกต์และเมื่อได้ รับการประยุกต์	71
7	ตารางสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	82
8	การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์และ เรียนตามวิธี เรียนแบบปกติ	84
9	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ โดยใช้ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์	85
10	ตารางวิเคราะห์ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ที่เหมาะสมตามเกณฑ์	110
11	ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่สามารถ นำไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการวัดความยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1	122
12	ตารางสำรวจเกมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่ใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการวัด ความยาว	138
13	ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของ เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่สามารถ นำไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการชั่งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 .	143

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ตารางสำรวจเกมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่ใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการชั่ง .	150
15	ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์	251
16	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ก่อนการทดลองของนักเรียน กลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม	254
17	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	258
18	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่ม ที่เรียน โดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยแบบประยุกต์กับกลุ่มที่เรียน ตามวิธีเรียนแบบปกติในแต่ละคู่	263

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	แผนภูมิโครงสร้างคณิตศาสตร์ประถมศึกษา	19
2	แผนภูมิการสอนคณิตศาสตร์ประถมศึกษา	26